

13. Tömörkény István *Iskola a pusztán* című írásából idézünk:
„A tanulás nem olyan, mint másutt, mert innen nem szaladnak délben a mamához, hanem ki-ki előveszi a maga tarisznyáját, kis bicskáját, s abból falatoz, amit hozott.”
Jelöljétek meg az igaz állításokat!
(A) A mondat 6 tagmondatból áll. (B) Közöttük három alárendelés van.
(C) Az egyik alárendelés állítmányi. (D) A mondatban van birtokos jelző.
(E) A mondatban összesen ötször fordul elő határozó.

„Agykutatóként azt kívánom hazám polgárainak, hogy az agyunkat egyre jobban lefoglaló külső információáradat ellenére képesek legyünk odafigyelni a lélek hangjára, több ezer éves hagyományainkat hordozó belső világunkra. Csak így állíthatjuk alkotóképességünket, vágyainkat, az együttműködő szellem erejét közös felemelkedésünk szolgálatába.”

Idézet Dr. Freund Tamás akadémikus, az első Bolyai-díjas bejegyzéséből a Bolyai Díj Emlékkönyvébe. Budapest, 2000. április 2.

BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY®

BOLYAI FARKAS

BOLYAI JÁNOS

2020/21. ORSZÁGOS DÖNTŐ 9. OSZTÁLY

A rendezvény fővédnökei:

Prof. Dr. FREUND TAMÁS akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke
Dr. AÁRY-TAMÁS LAJOS, az Oktatási Jogok Biztosa

A feladatsorok összeállítói:

MARTON ÁGOTA FLÓRA középiskolai tanár
PAPP ISTVÁN GERGELY középiskolai tanár

A feladatsorok lektorálói:

KEREKES BARNABÁS középiskolai tanár
KAPOSINÉ BODÓ ANNA középiskolai tanár

A honlap és az informatikai háttér működtetői:

CSUKA RÓBERT villamosmérnök
WITTNER-BERTA ENIKŐ általános iskolai tanító

A verseny megálmodója:

NAGY-BALÓ ANDRÁS középiskolai tanár

<http://www.bolyaiverseny.hu/magyar912>

Az 1-13. feladatok megoldását a verseny honlapján a megfelelő helyre tett X-szel jelöljétek! Előfordulhat, hogy egy feladatban több válasz is helyes.

- Jelöljétek meg a szervesen szóösszetételeket!

(A) *miatyánk* (B) *nemhiába* (C) *egyszeregy*
(D) *mégis* (E) *bárhoz*
- Játék a betűkkel. Alább hat különböző betűt adtunk meg. Ezekből számos, különböző hosszúságú szót lehet kirakni úgy, hogy egy szóban egy betűt csak egyszer használunk fel. Mely szófajokra lehet példa közöttük?
E E R S T V

(A) *mutató névmás* (B) *elvont főnév* (C) *múlt idejű ige*
(D) *számnév* (E) *melléknév*
- Mely mássalhangzósorok egészíthetők ki magánhangzókkal (a sorrendet megtartva) úgy, hogy egy görög mitológiai vagy mondai szereplő neve jöjjön ki? Például: HRKLSZ → HÉRAKLÉSZ

(A) KRSZ (B) PNL P (C) MDSZ (D) RSZTSZ (E) RDK
- Az alábbi anagrammákból szólásokat, állandósult szókapcsolatokat lehet kirakni. A megfejtésük után azokat jelöljétek be, amelyeknek a jelentése: valami meghiúsul, kudarcba fullad!

(A) *ÁL DUDA BŐG* (B) *A KŐBOLT* (C) *KIES KÚTBA*
(D) *TE ÓSZLÁV* (E) *HARAGODRA OK*
- Állatok neveit soroltuk fel. Mely sorok adnak ki egy hexametert?

(A) *jávorszarvas, oroszlán, kenguru, láma, pacsirta*
(B) *kígyó, sáska, hiéna, sakál, erszéyes farkas*
(C) *strucc, bőgőmajom, orrszarvú, vaddisznó, gúnár*
(D) *antilop, albatrosz, sün, béka, kanári, pocok, gém*
(E) *cápa, vakond, denevér, krokodil, leguán, pele, vércse*
- Jelöljétek meg az alábbi idézetre vonatkozó igaz állításokat!
„Az tittük, soha nem jön el, de amikor megszületett, felemelte a lehajtott fejeket.” (Kovács Ákos: A Megváltó)

(A) *Többszörösen összetett, kijelentő mondat.*
(B) *Alá- és mellérendelő tagmondatot is tartalmaz.*
(C) *A második tagmondat a főmondat.*
(D) *Két utalószót tartalmaz.*
(E) *Az egyik mellékmondat tárgyi, a másik időhatározói.*
- Melyik mondat tagolatlan, illetve lehet tagolatlan?

(A) *Ébresztő!* (B) *Előtte az élet.* (C) *Hajrá!*
(D) *Belépni tilos!* (E) *Gyere!*
- Magyar költőktől idézünk. Melyik idézet tartalmaz színesztéziát?

(A) *„S Párisból az Ősz kacagva szaladt.”*
(B) *„Titkok illata / Fénylett hajadban...”*
(C) *„Világok pusztulásán / Ősi vad, kit rettenet / Űz...”*
(D) *„s halált hozó fű terem / gyönyörűszép szívemen.”*
(E) *„S ki viszi át fogában tartva / a Szerelmet a túlsó partra!”*
- Mely meghatározásnak felel meg egy **ng** betűkapcsolatot tartalmazó szó?

(A) *régi magyar pénz* (B) *fest*
(C) *rejtőzködő, megbúvó; rejtett* (D) *ábrándozva gondolkodó*
(E) *régi háztartási eszköz ruhák kisimítására, kivasalására*
- Weöres Sándor verséből idézünk. Jelöljétek meg azt a szóképletet, amelynek van megfelelője a versrészletben! (A zérómorfémák nem számítanak.)
„Sötétségből készítem kabátom,
a sötétség szeleteiből
szabom, varrom. De világosságból
szerzek hozzá arany gombokat.”

(A) *szótő + képző + rag* (B) *szótő + képző + jel*
(C) *szótő + jel + jel* (D) *szótő + képző + képző + rag*
(E) *szótő + képző + jel + jel + rag*
- Hibakereső. Jelöljétek be a valamilyen szempontból (például: nyelvhelyesség, helyesírás) **hibás** mondatokat!

(A) *Ha nem zuhogna az eső, a futóknak már rég be kellett volna érnie a célba.*
(B) *Ezen a szálláson még akár két napig is jól el lettünk volna.*
(C) *Szerencsére a dolgozat legtöbb feladatain már nem kellett annyit gondolkoznom.*
(D) *Remélem, még ma megszerkesszük az iskolaújság januári számát.*
(E) *Nyelvgyakorlás céljából leginkább olyan filmeket nézek, amelyek a párbeszédeit könnyű megérteni.*
- Hány mondatrészből áll összesen az alábbi mondat?
A kedd óta ömlő eső miatt száznál is több embernek kell elhagynia az otthonát.

(A) 7 (B) 8 (C) 9 (D) 10 (E) 11

A 13. feladat a következő oldalon található!